

058

FISKERIDIREKTORATET
BIBLIOTEKET

18 APR. 1994

VEGA FRIKOMMUNE
Næringsetaten

ÅRSMELDING
1993

FISKERIRETTLEDEREN I VEGA

8980 VEGA

NÆRINGSKONTOR	TELF: 75035000
FISKERIRETTLEDER	TELF: 75035000
LANBRUKSKONTOR	TELF: 75035255
TELEFAX	: 75035188

INNHOLDSFORTEGNELSE.

	SIDE
KAP. 1 KORT OM ØYKOMMUNEN VEGA	2
KAP. 2 SAMMENDRAG	2
KAP. 3 SYSSELSETTINGEN I FISKERINÆRINGEN	3
3.1 FISKERIMANNTALLET	4
3.2 SYSSELSETTINGEN I FOREDLINGSLEDET	4
3.3 SYSSELSETTINGEN I OPPDRETTSNÆRINGEN	4
3.4 VIRKSOMHET SOM ER AVLEDET AV FISKERINÆRINGEN	4
KAP. 4 FISKEFLÅTEN	5
4.1 MERKEREJSTERDATA	5
4.2 KONSESJONER I KOMMUNEN	6
KAP. 5 FOREDLINGSLEDET	6
5.1 FISKEBEDRIFTENE	6
KAP. 6 RÅSTOFFSITUASJONEN/ ILANDFØRT KVANTUM	7
KAP. 7 FISKEOPPDRITT/AKVAKULTUR	10
7.1 OPPDRETTSKONSESJONER	10
7.2 SKJELLTILLATELSER	10
KAP. 8 ANNEN VIRKSOMHET	10

KAPITEL 1. KORT OM ØYKOMMUNEN VEGA

Størrelse: ca. 2500 m². 6500 grasbevokste øyer.
165 km² landareal.

Folketall: pr.01.01.94 1495, en nedgang på 30 fra året før.

Kommunesenter: Gladstad

Viktigste næringsveier: Jordbruk, fiske, off.adm.,
handel/service.

FISKERIDATA.

108 fiskere, herav 83 på blad B
ca. 50 helårsdrevne fartøyer, herav 12 over 10 meter
1 fiskeforedlingsanlegg
1 mottaksstasjon
4 tillatelser for skjell dyrking.

KAPITEL 2. SAMMENDRAG.

- Vega er en omflødd kystkommune på sør-Helgeland der folketallet går jevnt og trutt nedover.

- Antall fiskere på blad B har i 1993 gått noe opp, men gj.snittsalder er for høy.

- Antall aktive fiskefartøy er stabilt, når det gjelder fartøy over 10 meter kan en spore en økende tendens.

- Av fiskeforedlingsbedrifter har vi en moderne bedrift som er i en positiv utvikling.

- Mottatt råstoff i kommunen er i en positiv utvikling. Kvantumet i 1993 er et av de største siden 1977. Torskefisket har normalisert seg etter reg. i 1990. (Fartøykvoten)

- Utviklingen i oppdrettsnæringen i de senere år har vært negativ. Det er bare en konsesjon igjen i kommunen.

- Vi har dyktige folk på land og i båten. Med de tiltak/prosjekt som er på gang så en i 1993 en positiv tendens som også har fortsatt inn i 1994. Tendensen går tilbake til 1991. Det er optimisme blant utøverne i næringen.

KAPITEL 3. SYSSELSETTINGEN I FISKERINÆRINGEN.

3.1. Fiskerimanntallet.

Nedenstående tabell er satt opp i samsvar med den offisielle fiskerimanntallsliste.

TABELL 1. Fiskere fordelt etter aldersgrupper.										
År	Blad innd.	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	over 70	Total ant.	Gj.sn. alder
1993	A		1	1		3	6	14	25	66,7
	B	1	15	11	21	15	20		83	45,6
1992	A		1	1		3	8	12	25	65,7
	B		16	14	17	17	17		81	46,3
1991	A		1	2		6	10	26	45	69,9
	B		17	11	19	17	17	2	83	46,0
1990	A	1	1	2		4	12	28	48	69,2
	B	1	17	10	17	20	13	2	80	45,1
1989	A		1	3		3	11	30	48	70,0
	B	3	18	19	17	17	11	1	86	43,4
1988	A	1	2		2	5	9	35	54	68,9
	B	4	19	16	14	19	12		84	42,0
1987	A	1	2	1	1	3	14	35	57	68,5
	B	3	20	17	18	20	9		87	41,5
1986	A	1	1	1	2	3	12	34	54	67,8
	B	6	21	20	20	17	12		96	40,0
1985	A		1	1	2	4	15	30	53	67,8
	B	11	21	19	21	15	14		101	39,7

Den positive tendens en kunne registrere fram til 1985 er slutt. Gj.snittsalder er for høy.

Det er klart at det er dårlig med rekrutteringen.

Den dårlige rekrutteringen har tydelig sammenheng med flåtestrukturen vi har i kommunen og reguleringene vi har hatt de senere år. (Reg. på torsk)

TABELL 2. Utviklingen på blad B.		
År	Ant.fiskere	Gj.snittald.
1982	90	41,0
1983	99	39,2
1984	99	40,1
1985	101	39,7
1986	96	40,0
1987	86	41,5
1988	84	42,0
1989	86	43,4
1990	80	*45,1
1991	83	*46,0
1992	81	46,3
1993	83	45,6

*Merknader: For årene 1990 og 1991 er det på blad B tatt med aktive fiskere over 70 år. Disse er tidligere (senere) konsekvent overført på blad A. (Ved overgang til full alderspensjon)

3.2 Sysselsettingen i foredlingsindustrien.

Sysselsatte i 1986: (8 på heltid og 7 på deltid).	11 personer.
Sysselsatte i 1987:	10,5 personer.
Sysselsatte i 1988:	10 personer.
Sysselsatte i 1989:	9 personer.
Sysselsatte i 1990:	5 personer.
Sysselsatte i 1991:	6,5 personer.
Sysselsatte i 1992:	8,5 personer.
Sysselsatte i 1993:	11,5 personer.

3.3. Sysselsettingen i oppdrettsnæringen.

Sysselsatte i 1986	3 personer
Sysselsatte i 1987	5 personer
Sysselsatte i 1988	6 personer
Sysselsatte i 1989	8 personer
Sysselsatte i 1990	13 personer
Sysselsatte i 1991	5 personer
Sysselsatte i 1992	1,5 personer
Sysselsatte i 1993	2,7 personer

De to oppdrettsanleggene vi hadde ble avviklet i 1991 og dermed også lakseslaktingen som Vega Fiskeindustri AS etablerte.

Et oppdrettsanlegg er reetablert i 1992.

Det er dramatisk for sysselsettingen i kommunen.

3.4. Virksomhet som er avledet av fiskerinæringen.

Innen kommunen har vi en slipp- og mek.verksted. Slippen tar opp fartøyer inntil 10 m. Det er ca. 3 sysselsatt. Foruten arbeid for fiskerne og bedriftene, har de også bilverksted og reparasjon av traktorer og jordbruksredskaper.

KAPITEL 4. FISKEFLÅTEN.

4.1. Merkeregistret.

TABELL 3. Merkeregisterdata 1993. Antall fartøy. Tilgang og avgang.				
Lengde i m.	Status pr. 1.1	Avgang	Tilgang	Status pr. 31.12.
0,0 - 4,9	4	1	0	3
5,0 - 9,9	101	27	5	79
10,0 - 14,9	10	0	1	11
15,0 - 19,9	1	0	0	1
20,0 - 29,9	0	0	0	0
Over 30 m.	0	0	0	0
Totalt	116	28	6	94

Kilde: Fiskeridirektoratets merkeregisterdata.

Kommentar til tabellene:

Tallene er noe justert i forhold til statistikken fra Fiskeridirektoratet.

Det er en tilgang på 6 fartøy. 3 av fartøyene er utskifting til større/nyere fartøy.

Resten av tilgangen er fartøy under 7 m.

Bare ca 55 % av fartøyene i gruppen 5.0 - 9.9 m kan sies å være aktive. Da mener en at eier og driver har fiske som hovedinntekt av fartøyet.

I kommentaren til fiskerimantallet slo en fast at nedgangen der hadde tydelig sammenheng med flåtestrukturen. Som en ser har vi bare 12 fartøy over 10 m, og når vi beveger oss på 15 m og over har vi bare 1 fartøy igjen. Resultatet av dette er at vi har få muligheter for ungdom som vil prøve seg i fiske. De få plassene som vi har på fartøy over 10 m er stort sett bemannet med faste folk. Fartøyene under 10 er stort sett enmannsjarker. Dette er alvorlig. Skal vi ha muligheter å opprettholde fiskerinæringen i Vega kommune må vi få til en bedre rekruttering til yrket. Men utviklingen i 1993 går i riktig retning i og med at det er en økning på 1 fartøy over 10 m.

Lengde i m.	Byggeår							Sum
	<-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80-89	90-93	
0,0 - 4,9					1	2		3
5,0 - 9,9		1	7	14	30	26	1	79
10,0 - 14,9	2	2			4	2		11
15,0 - 19,9				1				1
20,0 - 29,9								0
Over 30 m.								0
Totalt	2	3	7	15	35	31	1	94

Kommentar til tabell 4:

Hvis en går nærmere inn bak tallene viser det seg at den aktive del, stort sett, av flåten er yngre en 20 år.

Det er kommet inn noen eldre fartøy i gruppen over 10 m, det skyldes i hovedsak ressursituasjonen vi er oppe i.

Det er noen pensjonister som har fartøy registrert og disse er gjerne eldre fartøy.

4.2 . Konesjonsbildet for kommunen.

Etter at vi mistet de 10 konsesjoner for drivgarn etter laks, har vi ingen konsesjoner i drift i kommunen.

KAPITEL 5. FOREDLINGSLEDDET.

5.1. Fiskebedriftene.

Vi har en produksjonsbedrift i kommunen som er lokalisert til Kirkøy, og en mottaksstasjon i Ylvingen.

KAPITEL 6. RÅSTOFFSITUASJONEN/ILANDFØRT KVANTUM.

TABELL 5. Ilandført kvantum bunnfisk i kommunen. (Tonn rund vekt)

Fiskeslag							Anvendelse				
År	T	S	H	L.B	U	A	TO	F	Fr	Sa	He
93	536	213	69	94	93	211	1216				
92	404	191	31	134	66	153	979				
91	228	157	20	72	29	296	802				
90	181	63	16	96	44	210	610	543		67	
89	271	40	25	155	54	28	573	433		137	3
88	439	124	37	137	74	23	834	633		200	1
87	357	105	17	105	64	23	671	529		137	5
86	590	90	35	92	67	36	910	860		45	5
85	581	90	26	239	65	18	1.019	882	3	128	6
84	760	77	33	188	112	19	1.189	941	28	172	49

T - Torsk. S - Sei. H - Hyse. L.B - Lange/Brosme
 U - Uer A - Annet TO - Total F - Fersk
 Fr - Frysing Sa - Salting H - Henging.

Annen fisk er i 1990 for det meste pigghå, 208 tonn.
 Annen fisk er i 1991 for det meste pigghå, 294 tonn.
 Annen fisk er i 1992 for det meste pigghå, 149 tonn.
 Annen fisk er i 1993 for det meste pigghå, 204 tonn.

TABELL 6. Kvantum fordelt på fiskeredskaper og verdi.

År	Fiskeredskaper							Skalldyr	
	Garn Line	Juksa	Not	Trål	Snurrevad	Annet	Verdi	Kvantum	Verdi
93							6502		
92							5906		
91							4180		
90	500	104	4			2	3741		
89	458	109	1			5	3221		
88	711	120					4647		
87	472	198				1	3913		
86	626	282				2	4476		
85	694	313				12	4441		
84	816	354				20	4498		

Kilde: Fiskeridirektoratet

Kommentar til tabell 5 og 6:

Tabell 5 og 6 er noe mangelfull grunnet manglende statistikk fra Fiskeridirektoratet.

Det er positiv utvikling av kvantumet de siste år.

En må faktisk tilbake til 1980 (1218 tonn) for å finne et tilsvarende stort kvantum.

Økningen i torskekvanter er positivt.

Men fortsatt ligger vi lavt og torskereguleringene må ta en stor del av skylden for det.

Men en kan ikke unngå å se at den økologiske katastrofen en har gjort seg gjeldende. Det er klart at når tareskogen er borte - igjen er en ørken - er det innlysende at det ikke er liv i havet.

Når det i tillegg er oversvømmet med kråkeboller og havert som umuliggjør at økobalansen opprettes. Det blir faktisk bare verre. En god del fiskere la om til mer fiske etter brosme/lange uten at det er blitt noe suksess. Fisket er overspekulert og det hevdes at ressursen er sterkt nedfisket.

Dette skyldes intensiv drift, men hovedårsaken er at store autolinefartøy de siste vintrene/vårene har fart over det botnet som kystflåten tradisjonelt har innen sin rekkevidde.

En del av de største fartøyene har lagt om til fiske etter pigghå og har hatt et brukbart utbytte, men siste år kan tyde på at dette fiske er også er noe overspekulert.

TABELL 7. Ilandført kvantum pelagisk fisk i kommunen. (Tonn rund vekt. Verdi i 1000 kroner)

	Lodde	Makrell	Brisling	Kolmule	Feit-sild	Vinter-sild	Annet	Total	Verdi
1993					12			12	20
1992					0			0	0
1991					29			29	63
1990					2			2	4
1989					37	2		39	73
1988					154			154	274
1987					11			11	18
1986					113			113	194
1985					121			121	237
1984					183			183	370

Kilde: Fiskeridirektoratet

Kommentar til tabellen:

For 1985 og 86 har jeg brukt tall fra kjøperne, da det syns å være åpenbare feil i tallene fra Fiskeridirektoratet.

Det ble kjøpt lite sild i 1993.

TABELL 8. Fangstlevering utenfor fylket. (Tonn rund vekt. Verdi i 1000 kroner)

År	Torskeartet bunnfisk	Pelagisk fisk	Skalldyr	Annet	Totalt kvantum	Verdi
1993	189	27		13	229	1094
1992						
1991						
1990	60	91	34	11	196	1115
1989	286		48	59	393	2118
1988	119	111	33	7	270	1184
1987	231	58	39	9	337	2135
1986	199	11	74	7	291	1940
1985	192	746	293	3	1.234	2787
1984	78	980	280	2	1.340	3349

TABELL 9. Fangstlevering innen Nordland fylket (Tonn rund vekt. Verdi i 1000 kroner)

År	Torskeartet bunnfisk	Pelagisk fisk	Skalldyr	Annet	Totalt kvantum	Verdi
1993	1525	259		353	2137	11.521
1992						
1991						
1990	778	11	8	302	1099	7509
1989	834	120	2	120	1076	5303
1988	910	331		89	1330	6006
1987	941	166		120	1227	7116
1986	1050	256		101	1407	6603
1985	1371	135		90	1596	6749
1984	1751	210	2	122	2085	7570

Kilde: Fiskeridirektoratet

Kommentar til tabell 8 og 9:

En kan konstatere at Vega-flåten driver aktivt i Lofoten og på andre områder.

Har ikke fått statistikken for 1991 og 1992 fra Fiskeridirektoratet.

Ca. 50 % av det kvantum flåten fra Vega bringer i land er levert Vega. Fartøy fra andre kommuner som har levert på Vega er ikke tatt hensyn til.

KAPITEL 7. FISKEOPPDRETT.**7.1. Oppdrettskonsesjoner.**

Vega kommune har 1 matfiskanlegg for laks/ørret. Konsesjonsvolum er 12.000 m³. Satt ut smolt i 1992.

En konsesjon ble overført til Bindal i 1993.

Produksjon i 1993 var på 19 tonn til verdi av kr 600.000,-
Slaktingen er utsatt til 1994.

7.2. Skjelltillatelser.

Etter opprydding i registret er det 4 skjelltillatelser i Vega kommune. Disse må sies er i drift pr. i dag. Det stilles forventninger til enkelte av anleggene. For de fleste er aktiviteten lav.

KAPITEL 8. ANNEN VIRKSOMHET.**Kurs.**

Det er avholdt et ukekurs i kvalitet for fiskere og fiskearbeidere.

Kurset ble dekket av Norges Råfisklag. Kurset ble oppfattet som positivt og nyttig.

KOMMUNES MÅL OG STRATEGI FRAMOVER.

Kommunen arbeider aktivt for å snu denne utviklingen som skjer når det gjelder folketall og sysselsetting. Strategien for å få til dette bygger i hovedsak på følgende tiltak/prosjekter.

1. Havneutbygging:

I sak 138/84 vedtok kommunestyret i Vega følgende:

1. Prioritering av fiskerihavnekrav Vega kommune.

1. Utdyping av innløpet til Nes-Holand
2. Mudring Ylvingen havn
3. Molo Igerøy havn.
4. Utdyping av innløpet til Tennsundet, Bremstein.
Sprengning.
5. Vallsjø havn. Mudring.

2. Når det gjelder 4 og 5 vil en be om at disse blir tatt hvis det blir satt i gang havnearbeider innen kommunen eller i nærheten, da det er snakk om forholdsvis små prosjekter.

Vedtaket er identisk med forslaget fra fiskerinemnda.

Når det gjelder Igerøy havn er det der bygd en småbåthavn som løser problemene for sjarkflåten. Havna er finansiert med lokale og kommunale midler, samt tilskudd fra Nordland Fylkes Fiskarlag.

I 1993 ble utdypingen av innløpet til Nes - Holand utført av Kystverket.

Dem var også i Tennsundet, Bremstein, men resultatet er ikke bra etter fiskernes mening.

2. Utbygging av Gardsøya og Vega Fiskeindustri AS.

Kommunes industriområde på Gardsøya er ferdig opparbeidet med kai, strøm, vann m.m.

Vega fiskeindustri A/S flyttet inn i et nytt fiskeindustrianlegg på området høsten 1992.

3. Fiskerikommuneprosjektet.

Gjennom prosjektet er det utarbeidet et handlingsprogram for kommunen der følgende satsingsområder blir lagt vekt på

- Samferdsel
- Reiseliv
- Fiskeri og havbruk
- Industri og industribygg
- Gardsøya/Nordøya/Storøya industriområde.

4. Frikommuneprosjektet.

Vega kommune fikk ved kongelig resolusjon av 19.12.86 status som frikommune. Intensjonene fra kommunens side var å få til en samordning av det næringsretta arbeidet. I løpet av 1987 ble vedtekter og organisering av frikommuneforsøket utformet. Vedtektene er godkjent ved kongelig res. den 25.03.88.

Prosjektet er avviklet pr 31.12.93. Næringsstyret fortsetter som fiskerinemnd ut kommunevalgperioden.

Vega kommune er med i pilotkommuneprosjekt som går på ny organisering av kommunen, politisk og administrativt.

Hvilken organisering det blir for rettledningstjenesten i pilotkommuneprosjektet er noe uklart.

5. Havbruksplan.

Planen er oversendt til kommunestyret for politisk behandling.

6. Miljøkorrigeringsprogrammet.

Kommunen har gjennom å ta initiativ til et miljøkorrigerings-program tatt alvorlig problemene med den økologiske ubalansen i havområdene rundt Vega. Gjennom å få opprettet balansen vil det skapes grunnlag for ny vekst lokalt i de sjøbaserte næringer. Forprosjektet er gitt økonomisk støtte ifra Fiskeridirektoratet. Forprosjektet er ferdig og vedtatt av kommunestyret.

7. Nord-Norsk kystøkologiforskning.

Høsten 1988 startet forprosjektet til Nord-Norsk kystøkologiforskning opp i Vega. Formålet er blant annet å finne ut vesentlige moment angående kystfiskens oppvekstområder.

8. Rekruttering til fiskerinæringen.

Kommunestyret har oppnevnt et utvalg som gå gjennom rekrutteringen og komme med forslag til tiltak.

Fiskerinæringen er initiativtaker til utvalget.

9. Havbeite - laksefisk.

Gjennom PUSH-programmet er det satt i gang et forskning/utviklingsprosjekt på sør-Helgeland som går ut på å drive fullskålaforsøk med å sette ut laks for senere gjenfangst. Siktemålet er å få til et kommersielt grunnlag for havbeite.

Vega april 1994

Jan Naustvik
fiskerirettleder